

ΕΞΑΣΚΟΥΜΑΙ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1. Στο παρακάτω κείμενο μπορείς να δεις ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί αυτός που γράφει, για να πείσει. Χρησιμοποιεί αιτιολογικές προτάσεις. Μπορείς να τις βρεις;

Μετά την περίοδο της τυραννίδας στην Αθήνα επικράτησαν οι δημοκρατικοί και ο Κλεισθένης.

Επειδή πρότεινε σημαντικές μεταρρυθμίσεις, που εγκρίθηκαν από την εκκλησία του δήμου, θεωρείται θεμελιωτής της αθηναϊκής δημοκρατίας.

Κατ' αρχάς χώρισε την Αττική σε τρεις περιοχές, καθώς ήθελε να μειώσει τη μεγάλη δύναμη που είχαν και ασκούσαν οι μεγάλες οικογένειες, το άστυ, τα παράλια και τα εσωτερικά και καθεμιά απ' αυτές σε δέκα τμήματα. Στη συνέχεια πήρε ένα τμήμα από κάθε περιοχή και σχημάτισε μια φυλή. Η οργάνωση αυτή σε δέκα φυλές έγινε η βασική οργάνωση του αθηναϊκού κράτους. Η παλιότερη βουλή των 500 με 50 βουλευτές από κάθε φυλή. Η βουλή αυτή των 500 είχε σημαντικές αρμοδιότητες, γιατί χειριζόταν όλα τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής καθώς και τα οικονομικά. Με την πάροδο του χρόνου οι δέκα στρατηγοί έγιναν οι σπουδαιότεροι άρχοντες του αθηναϊκού κράτους, μια και απέκτησαν εκτός από στρατιωτικές και πολιτικές αρμοδιότητες. Το σημαντικότερο όμως όργανο της αθηναϊκής δημοκρατίας ήταν η εκκλησία του δήμου, αφού αυτή έπαιρνε τις τελικές αποφάσεις για όλα τα σοβαρά θέματα. Ο Κλεισθένης καθιέρωσε επίσης και το μέτρο του οστρακισμού, καθώς ήθελε να προστατέψει την αθηναϊκή δημοκρατία από ενδεχόμενη τυραννία...

2. Στις παρακάτω περιόδους να υπογραμμίσεις τις δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις:

- Δεν ήρθα, γιατί ήμουν άρρωστος.
- Χάρηκα πολύ, που σας είδα.
- Τον πρόσεχα ιδιαίτερα, επειδή με εντυπωσίασαν τα λόγια του.
- Μια και τέλειωσε νωρίς στο γραφείο, σκέφτηκε να περάσει κι από εδώ.
- <<Δε σε φοβούμαι κυρ-Βοριά φυσήξεις δε φυσήξεις, τι έχω καράβι από καρυνά...>>
- <<Αφού το θέλετε τόσο πολύ, θα συνεχίσω να σας μιλώ>>.
- Οι καλεσμένοι, σαν βαρέθηκαν, άρχισαν να φεύγουν.
- Χαίρομαι, ότι ήρθες εσύ έξω.
- Θα έρθουμε σίγουρα το καλοκαίρι, γιατί λατρεύουμε το νησί σας και την παρέα σας.
- Μίλησε αρκετά άσχημα, καθόσον ήταν οξύθυμος.
- Οι ακτές παρέμειναν βρόμικες, καθώς δεν ενδιαφέρθηκε κανένας να τις καθαρίσει.
- Τα αδέρφια μου, για να έχουνε δύσκολες γυναίκες, γεράσανε γρήγορα.
- Με πλήγωσε, που μου μίλησε με τέτοιο τρόπο.
- Χρησιμοποιούσε διερμηνέα, καθώς δεν ήξερε καλά τη γλώσσα.

- Για να μη διαβάζεις σωστά, απέτυχες στις εξετάσεις σου.
- Για την αλληλογραφία χρειάζονται ειδικές γνώσεις, γιατί έχει τους δικούς της τύπους και κανόνες.

3. Μπορείς να εντοπίσεις τους προσδιορισμούς του τόπου;

Τα πρώτα μου χρόνια τα' αζέχαστα τα 'ζησα

Κοντά στ' ακρογιάλι

Στη θάλασσα εκεί τη ρηχή και την ήμερη

Στη θάλασσα εκεί την πλατιά, τη μεγάλη.

(Κωστής Παλαμάς, <<Μια Πίκρα>>)

Ξαναγυρίζοντας τότε στα περασμένα έφερνα εμπρός μου τα παλιά σχολικά χρόνια. Ζητούσα τη δική μου ψυχή, μα δεν την έβρισκα στο σχολείο, παρά μόνο στο σπίτι και στο περιβόλι μας ή έξω στα βουνά, στο λόγγο και στα χωράφια. Χίλιες δυο σκηνές και επεισόδια έπαιρναν για μένα νόημα και σημασία.. Με πόσο κόπο και φροντίδα έχτιζα στο περιβόλι μας μια καλύβα με πλίθρες, που τις είχα χύσει με το μικρότερο αδερφό μου, όπως έβλεπα να κάνουν και οι αληθινοί χτίστες. Μια καλύβα σωστή με σκεπή, με πόρτα και παράθυρο, όλα καμωμένα με τα χέρια μας. Και δίπλα το δικό μας περιβολάκι, ένα κομμάτι θησαυρό για μας μέσα στο μεγάλο με τις βραγιές, τους δρομάκους, τα δέντρα και τα λουλούδια του...

(Αλέξανδρος Δελμούζος, <<Πώς έγινα δάσκαλος>>)

4. Στο παρακάτω κείμενο να τοποθετήσεις τους σωστούς τύπους του ρήματος που δίνεται στην παρένθεση.

<<Τα δάχτυλά μου (χώνομαι) μέσα στην τσέπη που είναι η σφεντόνα.

..... (Χαϊδεύω) –τα δάχτυλά μου- το λάστιχο. Η Άρτεμη (ακουμπώ) στη ρίζα ενός δέντρου και

(κοιτάζω) σα βυθισμένη μπροστά της. Πέρα από τις βαλανιδιές, πέρα από τα Κιμιντένια, πέρα από τα βουνά του τόπου μας, πέρα από τους ανεμόμυλους (πορεύομαι) η μεγάλη θάλασσα.

Εκεί

(είμαι) η σκοτεινή χώρα που τη (λέω) Ωκεανός. Εκεί το πούσι

..... (κάθομαι) πάντα απάνω στο νερό, εκεί δεν

(υπάρχω) χρυσός ήλιος, γαλάζια σύννεφα. Μοναχά το θολό πούσι. Και μέσα από εκεί, από τη χώρα της ομίχλης, (βγαίνω) σιγά σιγά, υγρή σαν τη βροχή, (βγαίνω) απ' το πούσι κι ολοένα (έρχομαι), ολοένα πλησιάζει: (είμαι) το κορίτσι των μακρινών νήσων, το κορίτσι του Ωκεανού. Το
(λέω) Ντόρις. Τι (λέω) Ντόρις; Τα μαλλιά της είναι υγρά σαν να (ζω) όλη τη ζωή τους μέσα στη θάλασσα.
(είμαι) σαν υδάτινα πλοκάμια. Και τα μάτια της; (λάμπω) τα μάτια της σαν τα μάτια των φωτεινών κοριτσιών του Αιγαίου.
(έχω) μέσα τους δελφίνια και γαλάζια κύματα....>>

(Ηλία Βενέζη, <<Αιολική Γη>>)

5. Γράφω στα κενά τη σωστή κατάληξη (-μαι, -με, -νται, -τε, -ται)

Αναρωτιέ..., βρίσκο.... άραγε στο σωστό δρόμο;
Τα πράγματα τακτοποιού.... σιγάσιγά.
Μην ενοχλεί.... τον οδηγό παρακαλώ.
Πρέπει να κάνε... ησυχία. Ο πατέρας σας ξεκουράζε.... .
Τους το λέ... διαρκώς, αλλά δεν παραιτούνται από αυτή την άποψή τους.
Ο θόρυβος που κάνε... είναι ενοχλητικός.
Απαιτού... να μάθου... την αλήθεια.
Λέγε... ότι θα κάνουν αυξήσεις στους μισθούς.
Θυμά... ότι δε μου είπε τίποτα όταν συναντηθήκαμε.

6. Συμπληρώστε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος <<είμαι>> στον Ενεστώτα και στον Παρατατικό:

Πού ; στον κινηματογράφο.
Πώς ; Νιώθετε καλύτερα;
..... οι καλύτεροι μαθητές της τάξης.
Τι ώρα ; Οκτώ και δέκα.
Εσύ αυτός που έφταιγε για όλα.
Δεν ο Παύλος αλλά ο Γιώργος που ήρθε να με δει.
..... η πιο όμορφη στιγμή της ζωής μου.

7. Διορθώνω όσα λάθη υπάρχουν.

- ο Ροτό να μάθω όσα δεν ξαίρω //.....
- ο Δεν ξαίρω να λέω τιν ώρα //.....
- ο Μου αρέσει να παίζο ποδόσφαιρο //.....

8. Συμπληρώστε τα αντώνυμα των επιρρημάτων του τόπου.

μπροστά		πάνω	
ψηλά		κοντά	
ανατολικά		νότια	
εδώ		παντού	
ανάμεσα		δίπλα	
γύρω γύρω		απέναντι	
αυτού		χάμω	